

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plačila in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri post. nr. 11.953 in Ljubljani št. 11.953 — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Ljubljana, torek 25. avgusta 1936

Cena posameznih številki Din 1'50

Pomembno dejanje

Ze dve leti ima »Trgovski list« to neveselo dolžnost, da neprestano opozarja na težave, ki jih preživlja naše lesno gospodarstvo. — Obenem ima tudi nevhvaležno nalogo, da skoraj v vsaki številki apelira na uvidevnost odločujočih činiteljev, da že vendar enkrat nekaj resnega ukrenejo za naše lesno gospodarstvo in ga obvarujejo pred popolnim propadom. Žal pa so bili dosedaj ti apeli našega lista prav tako brezuspešni, kakor so bile brezuspešne resolucije in zahteve naših najuglednejših lesnih organizacij in naših prvih lesnih podjetij. Vse te zahteve so ostale brez pozitivnega odmeva, kakor da bi bilo lesno gospodarstvo ena naših najmanj pomembnih gospodarskih panog. V resnici pa sloni bogastvo Jugoslavije predvsem na lesu, nekatere pokrajine pa od lesa naravnost žive. Zastoj v lesni trgovini in v lesnem izvozu pomeni zato za te pokrajine zastoj vsega gospodarskega življenja in postritev krize že do katastrofalne višine.

Očividno pa se naši odločujoči krogi tega velikanskega pomena lesnega gospodarstva za vse naše gospodarsko življenje ne zavedajo, ker drugače bi pač bilo nemogoče, da bi ostale zahteve naših lesnih producentov, industrialcev in trgovcev neuslišane. Zato je pozdraviti naravnost kot pomembno dejanje, da bo letošnji ljubljanski velesajem posvečen našemu lesu. Je to že skoraj edina pot, da se ljudem nazorno pokaže, kaj pomeni naš les za vse naše gospodarstvo, kako živi od njega naša izvozna pokrajina, kako daje les tisočem in tisočem dela doma, kako so cele pokrajine kmetkega prebivalstva navezane na to svojo železno rezervno, kar je našim dobrim kmetovalcem gozdna posest vedno bila.

A ne samo pomen, ki ga že danes ima in ki ga je v vsej zgodovini imel les za naše gospodarstvo bo pokazala jesenska velesajemska razstava, temveč tudi pomen, ki ga more naš les v našem gospodarskem življenju še doseči. Nazorno bo pokazano, kako je mogoče doma povečati potrošnjo blaga, vsak bo videl, katere predmete bi lahko izdelovali doma, a jih še vedno uvažamo iz tujine in presečen bo tudi marsikateri obiskovalec velesajma, ko bo videl, kaj vse se že danes pri nas izdeluje in v kakšni brezhibni dovršenosti.

Letošnja velesajemska prireditelj bo zato nad vse pomembno dejanje ne le za Slovenijo, ki je na lesnem gospodarstvu zlasti zainteresirana, temveč za vso državo, ker bo novo opozorilo, kako moremo doseči svojemu gospodarstvu nove dohodke in s tem dvigniti vse blagostanje v državi.

Bolj ko vsi članki in vse resolucije bo govorila razstava »Za naš les« na velesajmu, da je naravnost neoprostljiv greh, če se našemu lesnemu gospodarstvu ne posveča zadostna pažnja. Propaganda največjega stila bo letošnji velesajem za naš les in za to propagando zasluzi velesajemska uprava ne le največje priznanje, temveč tudi največjo zahvalo. Kajti nihče se po tej razstavi ne bo mogel izgovarjati, da ni dovolj poznal pomena našega lesa za naše narodno gospodarstvo. Zato bo tudi po tej razstavi neupoštevanje zahtev naših lesnih gospodarjev moglo ve-

ljati le kot dokaz slabe volje in kot dokaz absolutne nesposobnosti. Po tej velikanski propagandi mora naš les priti do svojih pravic!

Naš velesajem, ki vsako jesen preseneča slovensko in tudi jugoslovansko javnost z zaokroženimi razstavami, od katerih je vsaka posvečena zlasti eni panogi našega gospodarskega in kulturnega življenja, bo z letošnjo razstavo prekosil vse dosedanje uspehe. V prijetno zadoščenje nam je, ko moremo to izredno vitaliteto ljubljanskega velesajma konstatirati

in ko moremo velesajmski upravi izreči z vsem priznanjem, da rastejo vsako leto njeni uspehi. Ta vitaliteta našega velesajma pa je tudi najbolj zgovoren dokaz, kako silno otroče je vse ono malomestno govorjenje, da se je naš velesajem preživel. Nasprotno, letos nas znova preseneča z aktualnostjo, ki pomeni za pol Slovenije vsakdanji kruh, ki je pogoj, da sploh pridemo iz krize. Vsak naš slovenski človek bi zato letos tudi moral videti jesensko lesno razstavo, ker bo potem spoznal eno glavnih bogastev Slovenije,

obenem pa tudi videl, kako se ne sme postopati, da ostane to bogastvo neizkoriščeno. Če kdaj, potem je letos dolžnost slehernega Slovenca, da si velesajem ogleda. Slovenski lesni gospodarji, priprosti kmečki posestniki ko največji lesni industrialci pa s hvaležnostjo konstatirajo to skrb velesajmske uprave za naš les ter upajo, da bo ta močna propaganda imela svoj pozitiven učinek tudi na odločujoče kroge. Geslo jesenskega velesajma »Za naš les« mora postati tudi aksiom jugoslovanske gospodarske politike.

ja, proti čemur je bilo tako mnogo protestov naših kmetovalcev, ker se je iz tega grozdja izdelovalo netrošarinsko žganje, je sedaj dovoljen samo uvoz korintskega grozdja, ki se uporablja za izdelavo trošarinskega alkohola. Ta se izdeluje pri nas iz koruze, krompirja in melase, ne pa iz sadja in grozdja, da so torej interesi vinogradarjev in sadjarjev popolnoma zavarovani.

Končno je treba še omeniti, da je naša monopolska uprava sklenila v Grčiji nabavo 25.000 ton morske soli, da bo mogoče na ta način absorbirati velik del kompenzacijskih bonov.

Svojo izjavo je zaključil trgovinski minister s konstatacijo, da so z novo pogodbo uspešno varovani tako grški ko naši interesi in v tem medsebojnem varovanju interesov je tudi največje jamstvo, da bo pogodba dobro delovala in pripomogla k zboljšanju trgovinskih odnosov med obema državama.

Zopet polom na dunajskem sadnem trgu Zaradi neurejenega izvoza češpelj izgubljamo leto za letom milijone

Zadnja leta se ponavlja vedno ista pesem: polom za polomom na dunajskem trgu po krivdi naših izvoznikov. »Trgovski list« je pretekli teden že poročal o polomu takoj po prvih pošiljkah naših češpelj. Komaj smo pričeli, že smo sami krivi, ako je bila celo pri prvih vagonih očitna izguba.

O naših žalostnih izkušnjah prejšnjih let sem leto za letom na dolgo in široko pisaril v naših listih, med temi tudi v »Trgovskem listu«, kar je sicer zbuvalo veliko zanimanja, pomagalo pa ni nič. Navajal sem posamične slučaje, ko so naši ljudje izgubljali na stotisoče, edino po svoji krivdi. Nič jim niso pomagali vsi zgledi tistih dni, nič vsi moji dopisi v naših listih, ostali so nepopoljšljivi grešniki. — V »Trgovskem listu« sem s številkami podprl trditve, da bi prišlo v državo več denarja, ako bi poslali v Avstrijo 300 vagonov češpelj manj.

Ze pred kakimi 12 leti sem pričel z Dunaja sistematičen boj za pravičen izvoz našega sadja: za pravilno novodobno pakovanje po laških in madjarskih zgledih, za enotno pakovanje, za pravilno odpošiljanje iz domovine, za državno nadzorstvo, za regulacijo količine izvoza itd. Sodeloval sem pri »Pravilnikih« »Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine« in laskam si, da sem tu imel dosti sreče, — edino pri regulaciji količine izvoza ni vidnega uspeha, — ter tu še vedno nazadujemo.

Prejšnja leta je pričel izvoz češpelj navadno po 20. avgustu. Početne cene so bile navadno okrog 70 grošev. Potem se je cena držala okrog 45 do 40 grošev. Zadnja štiri leta pa je navadno polom že v prvem tednu, in to edino iz razloga, ker naši izvozniki nad vse mere polnijo dunajske trge. Navadno po nekaj sto vagonov več nego more Dunaj češpelj porabiti.

Letos je vlada določila 15. avgust za začetek izvoza, a že 17. so prišli prvi vagoni na Dunaj. Letošnje češplje so dobro blago in bi morale biti cene zadovoljive. Prve cene so bile okrog 38 grošev. Ker znašajo vsi troški do 14 grošev, bi ostalo za izvoznika še vedno okoli 25 grošev, kar bi bilo radi dobre letine dovolj dobra cena. Alj že drugi dan je prišlo do 25 vagonov preveč blaga, vsak dan več, in to je bilo vzrok, da so cene rapidno padale. V 4 dneh je došlo že 140 vagonov, a cene so padle kar na 20 grošev in — še niže,

kajti Dunaj ne more porabiti tolikega števila vagonov tega blaga. — Po petih dneh je bila ta kupčija z Dunajem, našim najboljšim odjemnikom, že na tleh. Teško bo to zopet popraviti.

In vendar bi se dalo to urediti, samo trebalo bi energičnih ukrepov po nasvetih dunajskih naših izvedencev. Saj imamo tam tudi svojo trgovinsko zbornico in v njej dobrih svetovalec, zakaj jih ne poslušajo tisti, ki imajo moč in dolžnost, da take škodljive prikazni onemogočijo? — Energične roke bo tu treba! Kakor kažejo dobri vzgledi drugih držav, bi tudi za nas bili dobri uspehi mogoči.

»Izveščaji« dunajske zbornice z dne 22. avgusta nam dajejo žalost-

no sliko te prve polomije z našimi češpljami, ki kažejo, da smo celo s prvimi vagoni dosegli le velike izgube, namesto lepega dobička.

Bati se je, da ne bo tudi za naše grozdje ista pesem. Tega blaga na Dunaju od nas še ni, ker je za pravo izvozno grozdje še prezgodaj, a že nam ogrska konkurenca obeta slabe skušnje. Cene ogrskemu grozdju so strašno nizke. Dobro je le to, da je količina dovoljenega uvoza v Avstrijo jako majhna. Tudi tu bi bile izkušnje naše zbornice na Dunaju jako dobro navodilo za naše izvoznike. Ali jih bo kdo preizkušal na lastni koži? Dvomim.

Je pač obupno žalostno, če nas ne morejo izučiti niti najbolj težke izgube!

—ag—

Trgovinska pogodba z Grčijo

Minister dr. Vrbanić o pogodbi

V soboto popoldne je bila v Beogradu podpisana trgovinska in kompenzacijska pogodba z Grčijo. Po podpisu pogodbe je podal trgovinski minister dr. Vrbanić daljšo izjavo, v kateri je podal glavne značilnosti nove pogodbe. Med drugim je dejal:

Nova pogodba z Grčijo stoji v veljavo dne 1. septembra, ko ugasne dosedanja časna pogodba.

Nova pogodba ureja predvsem plačilni promet. Z ozirom na aktivnost naše trgovinske bilance nam je tudi sedaj priznala grška vlada svobodni odstotek v višini 35 odstotkov pri izplačilu jugoslovanskega blaga, ki smo ga izvozili v Grčijo. Za svoj izvoz v Grčijo bomo torej dobili 35 odstotkov v svobodnih devizah, ostanek pa v kompenzacijskih bonih. Za nekatere naše izvozne predmete pa nam dovoljuje Grčija še večji odstotek. Tako za deske za zaboje 60, za konopljo 60, za ječmen in oves 70, za koruzo 80 in za pšenico celo 90 odstotkov.

Glede kompenzacijskih bonov se sedaj predvideva večja možnost njih uporabe. Boni se ne bodo uporabljali le za plačilo grškega blaga, ki ga uvozimo, temveč tudi za preskrbo naših ladij v grških pristaniščih in za stroške naših potnikov v Grčiji. Za izdatke turistov se bo moglo odslej potrošiti bonov za 36 milijonov drahem, dočim je bila dosedaj ta vsota omejena na 12 milijonov.

Z novo pogodbo je med obema emisijškima bankama tudi urejena likvidacija naših starih terjatev na blokiranem računu pri grški Narodni banki (ki jih je za okoli 40 milijonov din). Te terjatve ne bodo likvidirane na račun našega uvoza iz Grčije, temveč na drug način (s pomočjo internih dinarjev, tripartitnih kombinacij, grških konzularnih dohodkov itd.). Te terjatve torej ne bodo več pritiskale na našo trgovino z Grčijo.

Poleg plačilnega prometa urejuje nova trgovinska pogodba tudi zamenjavo blaga, v kolikor je ona predmet direktnih omejitev. To pot smo dobili večje kontingente za izvoz naše živine. Tako so nam priznani ti kontingenti: 700.000 glav drobnice na leto, 50.000 metrskih stotov fižola, 3000 stotov nasoljene ribe itd.

Seveda smo morali tudi mi Grkom nekaj popustiti. Težava je bila pri tem, ker izvažajo Grčija le malo število predmetov, ki bi jih mogli nabavljati. Uvažati moremo le južno sadje, zlasti posušeno grozdje, kolofonijo, bombažno predivo in nekatera vina. Uvoz vseh teh predmetov moramo naravnost favorizirati, da moremo izvažati v Grčijo svoje agrarne in gozdne proizvode.

V novi pogodbi smo zopet dovolili Grčiji nekatere carinske olajšave, ki so jih Grki uživali že preje, tako za suho grozdje, za suhe fige, olje in preproge. Glede olajšav za uvoz korintskega grozd-

Blejska dražba

V ponedeljek se je začela na Bledu na zahtevo Zadrugne gospodarske banke v Ljubljani dražba vseh posestev Ivana in Marije Kende.

Pred pričetkom dražbe so hipotekarni upniki, zastopani po dr. Šiku iz Zagreba predlagali ponovno ocenitev premoženja Kende in zato odložitev dražbe, ker je sedanja dražba razpisana na podlagi cenitve, ki je bila izvršena pred 2 leti. Od takrat pa se je vrednost zemlje na Bledu povečala. To potrjuje tudi izjava Zbornice za TOI, podpisana od sedanjega komisarja dr. Logarja. Iz potrdila občine Lesce izhaja, da se celo v njenem okolišju prodajajo parcele dražbe. Toda sodnik je odložitev dražbe odklonil.

Prav tako tudi predlog 50 drugih Kendovih upnikov. Nadalje sta bila odklonjena predloga obeh dolžnikov, ki sta predlagala prisilno poravnavo in zato odložitev dražbe. Ista usoda je doletela predlog dveh servitutnih upravičencev za priznanje njihovih pravic in zato odložitev dražbe. Tudi potrdilo blejske občine, da Kenda izpolnjuje pogoje kmečke zaščite in da se mora zato dražba odložiti, ni pomagalo, pa čeprav se je temu predlogu pridružil konkurzni upravitelj dr. Triller.

Ker so bili vsi predlogi zavrnjeni, se je začela dražba za izključno ceno 18.920.000 din, dočim je bilo vse posestvo ocenjeno l. 1932. na več ko 30, l. 1936. pa na več ko 72 milijonov din.

Večina vseh objektov je bilo prodanih za najnižji ponudek. Skoraj vse je kupila Zadrugna gospodarska banka. Tako tudi jezero in grad »Slovenec« čisto brez potrebe dostavlja, da sta s tem prišla jezero in grad v slovenske roke, ker sta bila oba tudi preje v slovenskih rokah. Tisti, ki je oboje kupil od Nemcev je bil baš Ivan Kenda, ki je včeraj izgubil vse, kar si je pridobil z dolgoletnim in napornim delom.

Vsa dražba je trajala do pozno zvečer.

Blejska dražba je torej končana in po izkušnjah, ki smo jih doživeli, moramo sklepati, da odkritosrčen komentar o vsej tej dražbi ni mogoč.

Da pa zato ne bodo prenehali komentarji v javnosti, je nedvomno.

Volitve v zbornico za TOI razpisane

Minister za trgovino in industrijo dr. Milan Vrbanič je podpisal odlok, da se razpiše volitve v Zbornico za TOI v Ljubljani na dan 29. novembra.

† Ferdo Babič

V najlepši moški dobi 44 let je nenadoma umrl v ljubljanski bolnišnici Ferdo Babič, trgovski zastopnik veletovrdke Ant. Krisper Coloniale v Ljubljani.

Pokojnik je slovel kot eden najspodobnejših slovenskih trgovskih zastopnikov, ki se je ves posvetil svoji naporni službi in zato tudi užival polno zaupanje svojih šefov. Njegova smrt je tem bolj tragična, ker je bil sele v razmahu svojega uspešnega delovanja.

Posebno težko pa je zadela njegova smrt Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani. Z vsemi svojimi velikimi sposobnostmi se je posvetil napredku svoje stanovske organizacije, da je bil Ferdo Babič skozi leta eden stebrov društva. Bil je njegov podpredsednik, član kuratorija Sifrerjevega fonda in eden najbolj agilnih odbornikov društva.

Pokojnik zapuša ženo in dvoje nepreskrbljenih otrok, katerim izrekamo svoje najiskrenejše sožalje.

Pokojnega Ferda Babiča pa bomo vsi ohranili v svetlem spominu kot dobrega stanovskega tovariša in kot moža velike delavnosti in velikih sposobnosti.

Proslava 60letnice zaslužnega moža

Preteklo soboto zvečer so se sestali v Mariboru številni predstavniki slovenskega obrtništva in delavci na gospodarskem polju, da proslave 60letnico obrtnozadružnega nadzornika Ignacija Založnika. Malo dvorano Narodnega doma sta okusno ozaljšala vrtnar Jemec in tapetnik Jagodič. Zbralo se je izredno veliko število prijateljev tega za razvoj naše obrti na Štajerskem tako zaslužnega moža. Proslavo sta priredila skupaj Okrožni odbor obrtniških združenj in Slovensko obrtno društvo. Poleg obrtnikov so bili navzoči tudi mnogi trgovci, člani gospodarskega predstavništva in drugi gospodarstveniki. V imenu Okrožnega odbora je čestital slavljencu predsednik Bureš ter mu izročil krasno diplomu. V imenu Slov. obrtnega društva je zrekel častitke predsednik Sejš, pridružili so se mu nato predsednik Zveze obrtnih društev Drav. ban. Rebek, za Obrtno društvo v Celju Hohnjec, nadalje Volk iz Šoštanja, predsednik okrožnega odbora iz Ljubljane Igljič, za Združenje trgovcev v Mariboru Sax, za Gospodarsko predstavništvo predsednik ravnatelj Krejči, predsednik celjskega okrožnega odbora Kukovec, Rozin iz Hrastnika in Andrej Oset. Ginjen se je ob zaključku čestitk slavljencu zahvalil za tolike izraze simpatij. Večer je bil lepo priznanje neumornemu organizacijskemu delu, ki ga opravlja G. Založnik s tolikim uspehom že mnogo let v Mariboru.

Bencin ali oglje?

Ves bencin uvažamo za silno težak denar, čeprav je polovica naše banovine pokrita z gozdovi in tudi vsaj tretjina vse države. Drugod že vozijo avtomobili in se vrte motorji, kurjeni z lesom in ogljem in gotovo bi oglje v tujih naprednih državah že davno zamenjalo bencin, če bi bil tam les tako poceni kakor je pri nas. Kako bi lahko z lesom in z njegovimi kemičnimi predelavami izpodrinili bencin in druga pogojska sredstva, nam pokaže na velesejmu od 1. do 13. septembra razstava »Za naš les«.

Plenarna seja Centrale industrijskih korporacij

Seja je načeloma soglasno odobrila načrt Zveze industrijev v Ljubljani o minimalnih mezdah

V nedeljo je bila na Bledu v hotelu »Toplice« plenarna seja Centrale industrijskih korporacij. Udeležba na seji je bila nad vse odlično obiskana ter se je udeležilo zlasti iz Slovenije zelo veliko naših vodilnih industrialcev. Tako so se med drugimi udeležili iz Slovenije seje: iz Maribora ind. Josip Hutter, iz Celja Avgust Westen, iz Jesenice dr. Ernest Rekar, gen. direktor Noč, dr. Maks Obersnel, iz Trzica Leon Gassner in dr. Elbert, iz Kranja Franjo Sire, direktor Horwitz in Arthur Heller, iz Ljubljane Avgust Praprotnik, gen. tajnik Zbornice za TOI Ivan Mohorič, Josip J. Kavčič, Anton Avsenek, inž. Remeč, dr. Ciril Pavlin, ind. Truden, dr. Lilleg, Anton Rudež, Ivan Razboršek, lesni industrialec Valentin Mulej z Blede, tajnik Zveze industrijev dr. Golia in drugi.

Sejo je otvoril in vodil predsednik Vladimir Arko, ki je uvodoma podal pregledno sliko o sedanjem položaju v naši trgovinski in socialni politiki. Zlasti je opozoril na razvoj naše trgovinske politike v zvezi s plačilnim prometom z Nemčijo, ki se razvija na način, ki ni koristen naši domači proizvodnji. V Nemčiji se naroča blago, ki se proizvaja doma ter se s tem pospešuje tuja proizvodnja, dočim ostajajo zaradi te politike naši ljudje brez posla.

Nato je podal gen. tajnik Centrale g. Djoka Čurčin sijajno izdelani referat o gospodarskem stanju, minimalnih dnevnih mezdah, kolektivnih pogodbah, arbitraži, pomirjevalnem postopku ter o stvarkah. (Njegov referat bomo priobčili v obširnem izvlečku). Njegovemu referatu je sledila obširna debata. G. Pero Blasković, tajnik zveze tvornic za cement je v svojem referatu zlasti podal podatke o delavskih gibanjih ter o njih organizaciji. Poudaril je veliko škodljivost, če vplivajo čisto politična vprašanja na reševanje gospodarskih vprašanj.

V imenu srbske industrije je govoril tajnik beogradske industrijske zbornice dr. Stevo Popović, ki je predlagal največjo previdnost pri reševanju važnih socialnih vprašanj. Opozarjal je zlasti na različnost razmer v posameznih pokrajinah, kar je treba tudi pri reševanju mezdne vprašanja upoštevati.

Obširneje je govoril o vprašanja minimalnih delavskih mezd

tajnik Zveze industrijev v Ljubljani dr. Adolf Golia. Uvodoma je najprej na kratko reagiral na izdelani referat Djoke Čurčina ter na izvajanja drugih govornikov, nato pa je podal cel referat o stališču slovenske industrije do vprašanja minimalnih mezd. Po dobljenih informacijah je minister za soc. politiko sklenil, da na vsak način izda uredbo o minimalnih mezdah. Brezplodno bi zato bilo to uredbo samo odklanjati, temveč potrebno je, da tudi industrija pri izdaji te uredbe sodeluje, kajti sicer se bo izdala ta uredba brez nje in s tem verjetno tudi protinje. Niso se pa slovenski industriji zadovoljili le z besedami, temveč je Zveza industrijev tudi že v podrobnosti izdelala načrt uredbe o minimalnih mezdah, o pomirjevalnem postopku ter o arbitraži.

Ta uredba naj bi sklonela na teh načelih. Kar se tiče minimalnih mezd je načelno stališče slovenske industrije, da bi morale veljati določbe uredbe za vso državo enotno. Zveza pa se je na raznih konferencah in sejah prepričala, da s to svojo zahtevo 100odstotno ne more

prodrati, zlasti še ker so se tudi delavske organizacije izrekle za regionalno določitev minimalnih mezd. Zato je izdelan osnutek uredbe na kompromisu, da se določijo le osnovne črte uredbe za vso državo enotno, da pa morejo bani po zaslišanju delodajskih in delojemalskih organizacij na podlagi teh osnovnih načel za posamezne banovine, oziroma za posamezne stroke na področju banovine določiti minimalne mezde do 15% izpod ali do 15% nad enotnimi, za vso državo veljavnimi predpisi.

Glede pomirjevalnega postopka je Zveza industrijev mnenja, da bi morala veljati tako za delodajalce ko delojemalce dolžnost, da se v vseh spornih vprašanjih najprej obrnejo na oblast zaradi posredovanja. Vsaka zapustitev dela bi morala biti prepovedana, dokler ni končano pomirjevalno postopanje. Če bi ostalo tudi ponovno sklicanje pomirjevalnega odbora brezuspešno, potem se naj bi se proglasilo pomirjevalno postopanje kot končano in prepustilo bi se, da se sporna zadeva prosto naprej razvija.

Glede pomirjevalne postopke je Zveza mnenja, da bi smela biti ta samo fakultativna, ne pa obvezna. Veljala bi le, če je določena v posameznih kolektivnih pogodbah. V tem primeru bi se ustanovila posebna raziščišča, v katera bi imenovala vsaka stranka svojega zastopnika, predsedoval pa bi državni funkcionar, ki bi ga določil ban.

Nato se je bavil tajnik dr. Golia s sedanjimi delavskimi gibanji

ter zlasti z gibanjem v tekstilni stroki. Opisal je podrobno to gibanje ter opozoril na nedopustne metode, ki se vedno bolj pojavljajo, zlasti na omejevanju osebne svobode ter prostega razpolaganja z lastnino. Zahteva, da napravi oblast red! V tem smislu je nato tudi konferenca odposlala posebno brzojavko na predsednika vlade, na inšpektorat državne obrambe, notranjega ministra, ministra za trgovino in industrijo ter na ministra za socialno politiko.

O načrtu Zveze industrijev se je na podlagi referata dr. Golie razvila živahna debata, v katero so med drugim posegli gg. Josip Kavčič, Anton Avsenek, dr. Belabasič iz Novega Sada, dr. Stevo Popović in drugi.

Inž. Fedor Šlajmer je opozoril na težave, ki izvirajo iz klirinškega prometa z Nemčijo ter opisal, kako so zlasti težko prizadete nekatere eksportne industrije, ki so preje mnogo izvažale v Nemčijo, a je sedaj ves njih izvoz nemogoč, da tvornice stoje, naši delavci pa so ostali brez posla.

Konferenca je nato v načelu soglasno sprejela osnutek uredbe, kakor ga je izdelala ljubljanska Zveza industrijev ter izvolila poseben redakcijski odbor, ki naj izvede končno redakcijo besedila, nakar bo predsedstvo Centrale industrijskih korporacij predložilo načrt uredbe na pristojna mesta.

Dr. Cvetko Gregorič, tajnik Centrale industrijskih korporacij je nato poročal o fiskalni obremenitvi industrije ter zlasti podčrtal razne samoupravne dajatve. V zvezi z njegovim referatom, ki je bil prav tako ko drugi referati sprejet z velikim odobravanjem, je opozoril dr. Golia na pravkar objavljeno uredbo o davčnih, carinskih in drugih olajšavah, ki jih je deležna državna železarna Zenica za ves material, ki ga uvozi iz tujine za zgraditev tvorniških poslopij in razširjenje proizvodnje. Če bi delala Zenica samo za drža-

vo, bi bil ta privilegij še razumljiv, toda Zenica se vedno bolj pogosto srečuje na trgu kot konkurentinjo domačim zasebnim podjetjem in zato je nedopustno, da se ji dovoli tak izjemen položaj. Isti privilegiji, ko Zenici, bi se morali dovoliti tudi drugi industriji.

V zvezi s fiskalno obremenitvijo industrije pa je opozoril dr. Golia tudi na nujno potrebo reorganizacije državnega sveta ter se pri tem skliceval na izvajanja dr. Pavloviča v »Jugo. Lloyd«. Pripomnil je, da bi mogel iz svoje prakse, oziroma iz izkušenj članov Zveze članke dr. Pavloviča zelo obširno dopolniti.

Sledil je referat gen. tajnika Gjoke Čurčina o zaščiti domače delavnosti pri državnih in samoupravnih dobavah. Tudi o tem njegovem aktualnem referatu bomo poročali še obširneje.

Pri slučajnostih je inž. Remeč opisal težavni položaj eksportnih industrij, zlasti industrije upognjenega pohištva. Ta industrija dela pretežno za tujino, izvoz v tujino pa je danes skoraj nemogoč. S pričujočimi argumenti je dokazal, da more ta industrija izvažati v tujino le, če se ji priznajo izvozne premije. Njegovim izvajanjem se je v celoti pridružil tajnik dr. Golia, ki je zlasti zahteval, da se že enkrat odpravijo »uvozne kazni«, ki se nalagajo industriji s tem, da Narodna banka ne izplačuje izvoznikom prave vrednosti njih izvoznih faktur, temveč določa tečaj teh faktur popolnoma samovoljno.

Končno je bilo sklenjeno, da naj bodo sestanki tajnikov vseh industrijskih organizacij bolj pogosti, in sicer redno najmanj vsaj vsake tri mesece.

Predsednik Vladimir Arko je v velikem rezimeju podal ves potek konference ter naglasil, da so bili vsi sklepi sklenjeni soglasno ter nato zaključil konferenco.

Splošen vtis blejske konference je bil, da je pomenila pozitiven uspeh in zato je bila tudi splošna želja, da bi bile podobne konference bolj pogosto.

Davčna potrdila pri izdaji potnih listov

Banska uprava Dravske banovine v Ljubljani je z odlokom z dne 14. avgusta 1936, št. II 13.977/I na predlog Zbornice za TOI v Ljubljani, ponovno odredila, da se davčna potrdila pri izdaji potnih listov samo vpogledajo, zapiše njih predložitev v spis ter na to vrnejo strankam.

Esperanto je last vsakogar in vseh!

Tako se imenuje lična knjižica, ki jo je napisal književnik in urednik »Vreda revuo« za Jugoslavijo g. Damjan Vahen in ki je izšla v založbi Kluba esperantistov v Ljubljani. Knjižica je tudi popolnoma dosegla svoj namen. Vzburila je zanimanje za esperanto med najširšimi sloji slovenskega naroda. Na 32 straneh razpravlja pisec o pomenu, o vzgojni in idejni vrednosti esperanta, o problemu »Narodnost — mednarodnost«, piše o potrebi uvedbe esperanta v šole, razpravlja o pomenu esperanta v mednarodni trgovini, obrti in industriji itd.

Knjižica velja din 3— in se dobi v knjigarnah, pri Mizeritu Dezideriju, Ljubljana, Dvořakova 8, in pri avtorju, Ljubljana, Resljeva 29.

Izšla je naredba, s katero se oprošča železarna v Zenici vseh državnih dajatev za blago, ki ga uvozi iz tujine za zgradbo novih tvorniških naprav.

Politične vesti

Madžarski regent Horthy se je sestel v bližini Berchtesgadena s Hitlerjem ter imel z njim daljši razgovor. Pogovoru ni nihče drug prisostvoval. Listi poročajo nadalje, da se bo Horthy sestel tudi s predsednikom avstrijske republike Miklasom ter z italijanskim letalskim maršalom Balbo. Nekateri celo poročajo, da se bo sestel v nekem manjšem italijanskem mestu tudi z Mussolinijem. Avstrijski in madžarski listi pišejo, da ti sestanki nimajo nobenega političnega ozadja, temveč da so le slučajni. Seveda na to zatrjevanje nihče nič ne da. Vidi se, da se v Evropi z vneto pripravljajo italijansko-nemško-avstrijsko-madžarski blok, ki se naj uveljavlji v zunanji politiki z enotno politiko.

Po nekih vesteh ima ta blok ta cilj, da se začne energična akcija proti sovjetski vladi in boljseviščni propagandi. Po drugih vesteh pa se namerava vreči Hitler, kateremu bi pripadla v tem bloku na vsak način vodilna vloga, z vso silo na Podonavje.

Ustanavljanju nemško-italijanskega bloka posvečajo tako v Parizu ko v Londonu vso pozornost. Francoski zunanji minister Delbos je bil vse te dni v stalnem kontaktu z angleškimi zunanji ministrom Edenom, ki zaradi Horthyjevega potovanja tudi ni odšel na svoj običajni tedenski odmor.

Italija je pristala na francoski predlog o nevtralnosti vseh sil v španskih dogodkih. Toda pristala je le pod naslednjimi pogoji: da se prepove vsak izvoz orožja v Španijo, da velja to tudi za vse dobave, ki so že dogovorjene in da si vse države medsebojno sporočajo o svojih ukrepih zaradi španskih dogodkov. Države, ki so pristale na nevtralnost, tudi ne smejo dopustiti nobenih nabiralnih akcij za katero od španskih strank.

Tudi Jugoslavija je pristala na francoski predlog in prepovedala vsak izvoz orožja in vojnega materiala v Španijo. Ne sme pa nastati zaradi nevtralnosti noben precedens in še naprej mora veljati načelo, da more legitimna vlada na svojo zahtevo dobiti pomoč od druge vlade v primeru kakšnega upora.

Španski ministrski predsednik Giral je izjavil novinarjem, da prihajajo s fronte tako zadovoljive vesti, da bodo v 15 dneh najkasneje pa v 20 dneh nastopili odločilni dogodki. Kljub temu pa je treba računati s tem, da bo trajala državljanska vojna ali pa vsaj četinska vojna še pol leta.

Španska vlada javlja o svojih ponovnih zmagah nad uporniški četami. Tako so po teh vesteh zmagale vladne čete pri Gvadalupe ter s tem pretrgale zvezo med severno in južno uporniško vojsko. Vladne čete so nadalje zmagale pred Irunom, kjer so odločili boj rudarji iz Ovieda, ki so prišli vladnim četam na pomoč. Rudarji da so se borili z izredno hrabrostjo. Tudi pri Somosierrri so dosegle vladne čete zmago ter napredovale tudi na aragonski fronti. Končno javlja vlada, da so vladne čete zavzele ob atlantski obali mesto Gijon.

Ugodne vesti o svojih vojaških operacijah pa poročajo tudi uporniki. Tako poroča general de Lano, da so bile čete madriške vlade pred Cordobo poražene in da so morale v nagli umakniti. Veliko vojnega materiala je padlo v plen upornikov. Uporniki trde nadalje, da je bila tudi vladna vojska na Gvadarami poražena. Uporniki da so nadalje zasedli mesto Durango ter s tem pretrgali zvezo rdeče vojske med Bilbaom in San Sebastianom. Končno poročajo uporniki, da se je posadka v Malagi vladni uprla in da so prešli na njih stran tudi nekateri oddelki policije.

Nemški poslanik v Madridu je protestiral pri španski vladi zaradi protinemske propagande po španskem radiju. Enak protest je podal tudi nemški poslanik v Moskvi pri sovjetski vladi.

Na Poljskem se v zadnjem času opaža gibanje, da se preneha z germanofilsko politiko Poljske. To gibanje zlasti širijo številni Poljaki, ki so obiskali olimpijske igre v Berlinu in ki so se vrnili domov razočarani nad poljsko-nemškim prijateljstvom. V zvezi s tem se tudi vedno bolj naglašajo potreba, da se zboljšajo odnosi s Češkoslovaško.

Akcija, ki jo je začela ameriška država Urugvaj, da bi ameriške države posredovale med madriško vlado in uporniki, se je ponesečila, ker so Združene države Sev. Amerike izjavile, da bi bilo to v nasprotju z njih stališčem popolnega nevmešavanja v evropske dogodke. Po tej izjavi so tudi druge ameriške države opustile namero posredovanja.

Denarstvo

Sanacija Mestne hranilnice v Mariboru

Maribor dobi 18 milijonov posojila, da vrne dolg hranilnici

Mestna hranilnica v Mariboru je bila v povojnih letih eden najvažnejših denarnih zavodov v severnem delu Slovenije. Denarna kriza je zadela tudi njo ter ji vzela likvidnost. Za mariborsko gospodarsko življenje je bil to hud udarec, ki ga čuti vedno bolj. Zato je vsa mariborska javnost z velikim zadoščenjem pozdravila vest, da bo dobila mestna občina pri Državni hipotekarni banki v Beogradu posojilo v znesku 18 milijonov din, s katerim bo odplačala del svojega dolga pri Mestni hranilnici. Te dni se je mudil v Beogradu mestni župan dr. Juvan ter predsednik ravnateljstva Mestne hranilnice g. Hrastelj. Oba sta dobila na odločujočih mestih zagotovilo, da bo posojilo realizirano, čim bodo izpolnjene nekatere formalnosti. Med te spada v prvi vrsti pregled gospodarstva mariborske mestne občine, ki ga bo izvršil poseben izvedenec banke. Da bo ta pregled pozitivno izpadel, je gotovo, saj je mariborska občina znana po svojem dobrem gospodarstvu ter spada Maribor med najmanj zadolžena mesta v državi. Tako bi bilo potem mogoče, da bo posojilo že septembra odobreno in realizirano. Za Mestno hranilnico sicer vsota 18 milijonov ne pomeni tako mnogo, nedvomno pa bo pomagala, da si pridobi zavod zopet zaupanje vlagateljev. To je glavna naloga sedanje uprave, ki je pokazala v tej smeri veliko agilnost ter se trudi, da bi pridobila zavodu tudi ono gospodarsko močno klientelo, ki se je dosedaj Mestne hranilnice nekam izogibala. Danes je pač že tako, da morajo tudi denarni zavodi voditi močno in spretno propagando, da si zagotove zadosten krog interesentov. Poglavlje propagande pa je bilo doslej najslabša točka Mestne hranilnice, kar se je v slabih letih bridko maščevalo. Videli smo namreč, da so si ravno s primerno propagando in z dobrimi družabnimi vezmi preje primeroma šibki denarni zavodi med krizo krepko pomagali na noge.

V Grčiji se je začel velik beg kapitala iz dežele. Vrhovni gospodarski svet je zato sklenil, da se nad vse omeje vsa potovanja v tujino in da se ustanovi poseben kontrolni odbor za devize. Izdane so nadalje še neke druge ostre odredbe, da se prepreči beg kapitala.

Francoski finančni minister Auriol je napovedal za jesen akcijo francoske vlade, da se izvede stabilizacija valut. Samo na ta način bo zopet mogoče obnoviti svetovno trgovino v nekdanjem obsegu.

Zaradi znatnega tujskega prometa v Avstriji je nastalo veliko povpraševanje po šillingih v tujini, kar je imelo za posledico, da je nastal znaten disago za tuj denar na Dunaju. Tako notirajo čl. kro. na 20 mesto 21,80, dinarji so za 2 do 3 odstotke nižji od oficialnega tečaja, romunski leji za 5 do 6 odstotkov, poljski pa za 10%. Lire se plačujejo razen potniških lir za 25 odstotkov nižje, marka pa celo za 40%. Samo madjarski bankovci so zaradi večjega potniškega prometa na Madjarsko nekoliko višji kakor pa je njihov uradni tečaj.

Prava oglarska kopa Ljubljane

Ta je mogoča edino na velesejmu in res si bomo od 1. do 13. septembra lahko na velesejmski razstavi »Za naš les« natančno ogledali tako kopo in tudi opazovali, kako črni oglarji kuhajo oglje in tudi polento. Da bodo pa obiskovalci velesejma spoznali in se naučili, kako oglje nastane, zato bo poleg kope tudi enaka kopa v prezezu.

Obiščite velesejem!

Pelikan terpentino milo za namakanje perila pa Radost peric

Povečani davčni dohodki na Češkoslovaškem

Ze v juniju so bili davčni dohodki Češkoslovaške znatno višji

ko v juniju 1935. Tako se je donos vseh davkov povečal v juniju 1936 za 45 milijonov Kč. Še ugodnejši pa je razvoj čl. financ, če primerjajo davčne donose v prvem pol-

Trgovca izpolni dolžnost, če naroči prvič in pomaga plasirati

Naše terjatve in naš izvoz v Italijo

Kakor poroča »Jugoslovenski Lloyd«, naš odgovor na italijansko noto o obnovi trgovinskih odnosov je vedno ni bil izroččen. Naši strokovnjaki mislijo zlasti na to, kako bi zagotovili naš izvoz v Italijo, manj pa tudi na naše zamrzelje terjatve. Če bi se morale te likvidirati z našim izvozom v Italijo, bi te silno tlačile naš izvoz, ki je itak že dovolj pritisnjen od novega italijanskega uvoznega režima, ki dopušča samo uvoz na podlagi 100odstotnih kompenzacij. Zaradi tega je nastalo mnenje, da bi se moralo vprašanje naših zamrzlih terjatev, ki znašajo okoli 250 milijonov din, ločeno razpravljati od vprašanja našega izvoza. Naš saldo bi bilo treba likvidirati z drugimi sredstvi, kakor se je n. pr. to zgodilo v novi pogodbi z Grčijo, ko se bodo naše terjatve kompenzirale tudi z izdatki turistov in drugimi podobnimi sredstvi.

Vprašanje likvidacije naših terjatev z državnimi dobavami je tudi zelo komplicirano, ker se drž. dobave nabavljajo večinoma na

kredit s krajšim ali daljšim rokom. Rešiti je torej treba tudi vprašanje finansiranja državnih nabav. Najbolje bi bilo, če bi se za likvidacijo naših terjatev zanimala predvsem naša Narodna banka, ki ima itak že danes v svojih blagajnah za približno 30 milijonov din italijanskih klirinških nakaznic.

Glavno naše prizadevanje je, piše dalje »J. L.«, da se zagotovi izvoz naših proizvodov v Italijo. Preje je šlo okoli 60 odstotkov vsega našega gradbenega lesa v Italijo. Nihče ne misli na to, da bi se mogel v kratkem času doseči prav tako velik izvoz, vendar pa bi se mogel doseči vsaj določen kontingent za naš les. Italija ima sistem uvoznih dovoljenj in zato mislijo naši odločujoči krogi, da bi se moralo doseči neko jamstvo, da se bo mogel naš les izvažati v Italijo. Isto velja tudi za izvoz naše živine. Da bi dobili uvozna dovoljenja za druge naše izvozne predmete (kakor na primer za pšenico in rude) nas ne more za-

letju 1935 z onim v letošnjem. — Skupno so se davčni dohodki povečali za 525 milij. Kč, in sicer so se povečali dohodki od neposrednih davkov za 298, prometnega in luksuznega davka za 133, carin za 40, trošarin za 11, taks za 42 in monopolov za 1 milij. Kč. Davčni dohodki Češkoslovaške so se torej povečali v letošnjem I. polletju za več ko pol milijarde, kar je tem bolj razveseljivo, ker so bili davčni dohodki v I. polletju 1934 še znatno nižji, da je znašal primanjkljaj celih 330 milijonov Kč.

Uvajali pa bodo z izdatno reklamo Dolničar & Richter L J U B L J A N A

nimati, ker se morejo za to blago z lahkoto dobiti devize iz tujine. Isto velja tudi za našo perutnino.

Vprašanje je sedaj, če je pričakovati, da bo modus vivendi sklenjen že 1. septembra 1936. To je treba na vsak način zamikati. Naš odgovor še ni poslan, ko ga prejme Italija, bo ta mogla še nanj odgovoriti s svojimi pripombami, da se bo že s tem stvar zelo zavlekla. Treba bo še mnogo časa, da bo vse to vprašanje urejeno.

Nemogoč italijanski predlog

Sedaj se je šele izvedelo, da Italija ni predlagala ureditve zunanje trgovine med Jugoslavijo in Italijo na bazi 100odstotnih kompenzacij, temveč na podlagi 150 odstotnih kompenzacij v njeno korist. Po tem neverjetnem predlogu naj bi znašal v 3. tromesečju ves naš izvoz gradbenega lesa 3 milijone lir. Da je ta predlog čisto nesprejemljiv, je evidentno. Kljub temu pa se bojimo, da bodo v Beogradu le o njem razpravljali.

Dohodki državnih železnic, Slovenija in slovenščina

Po časopisnih poročilih so znašali dohodki državnih železnic v preteklem proračunskem letu v Sloveniji 21% celotnih dohodkov v državi in so bili tako na kilometer proge, kot na enega uradnika preračunano daleč najvišji izmed vseh direkcij. Gledano s stališča železniškega gospodarstva, je to kaj razveseljiv pojav in gotovo tudi pri nas ne bi nihče imel nikakih pomislekov proti tem rezultatom, če ne bi bilo nekaterih dejstev, ki ravno z ozirom na te rezultate dajo misliti.

Zal nimam pri roki podatkov, koliko km prog se je doslej zgradilo na področju raznih naših železniških direkcij, zato pa vsi tembolj dobro vemo, kaj se je napravilo v Sloveniji; podaljšanje proge na Vrhniki od starega do novega kolodvora, most na Zidanem mostu, zveza Rogaške Slatine z zagorsko progjo in Ormoža z Mursko Soboto. Govoriti tu o kilometrih je kar malo nerodno. Nič drugače ne bo niti potem, ko bo dograjena proga St. Janž Sevnica. Pri 21% celotnih dohodkov! V času številnih afer!

Pri 21% celotnih dohodkov meduje Slovenija že ves čas od prevrata za zvezo z morjem in do danes si še nismo priborili te zveze, ki je v kilometrih tako brepomembna, pa tako neznansko važna z nešteti vidiki: gospodarskega, političnega, vojaškega, tujsko-prometnega itd. Če so bile ovire za izvedbo tega projekta finančne narave, tedaj je treba tudi danes ponovno ugotoviti, da so obstojali

in še obstoje konkretni načrti za financiranje proge. G. Lušin je poleg drugih januarja 1931 v izčrpnem predavanju pokazal, kako bi bilo mogoče realizirati to zvezo, toda vsi predlogi so bili doslej bob ob steno.

Pravi, da je Slovenija vzhodna pokrajina za naš tujski promet. To mi že davno dobro vemo, zato pa kar ne moremo razumeti, zakaj so bili motorni vozovi uvedeni na progah, kjer o tujskem prometu vedo komaj iz časopisov. Kdor je kdaj potoval po Švici ali zapadni Avstriji, ve, kako priljubljeno prevozno sredstvo so ti vozovi. To so izrazito tujsko-prometni kraji, pa bi človek pričakoval, da bo Slovenija deležna vsaj poskusa s takimi vozovi, če že ne njihove stalne uvedbe. Interesantna bi bila statistika frekvence teh voz s prog, kjer obratujejo in rentabiliteta, še bolj zanimiva pa primerjava teh podatkov z onimi, ki bi jih dobili pri obratovanju motornih voz na slovenskih progah, n. pr. na progi Ljubljana—Kranjska gora in Bohinjska Bistrica, kamor se sedaj eljazijo do obupa dolgo.

Pri 21% dohodkov bi pa lahko zahtevali še nekaj, namreč, da se slovenščina malo bolj respektira, če že ne kot državni jezik, ki mu je po ustavi zajamčena enakopravnost, pa vsaj kot jezik za one pokrajine, ki daje tolikšne dohodke, torej iz čisto trgovsko-političnih razlogov. Pri državnem podjetju, kakršne so železnice, se nikakor ne bi smelo dogajati, da se naš jezik v tako obilni meri ignorira.

Ni prav nikakega razloga, da bi ne mogle biti avize o doseplem blagu tiskane v slovenščini, ali pa povznetice, obvestila o odklonitvi blagovnih pošiljk in še cela vrsta drugih. Tudi »mesnih kontrol« v slovenščini ne poznamo in je povsem neodpušljivo, da so oni lokalni faktorji, ki so takšne napise pustili pri nas napraviti, bili bolj papeški od papeža.

Z dejstvom, da moramo v naši državi računati tudi za bodočnost z dvema pisavama, se je že davno sprijaznil vsak trezen človek. To tudi ni nikaka nesreča in me prav nič ne moti, če naletim v Srbiji na samo cirilico — vsakemu svojo! Ko pa je bilo osvoje načelo, da so napisali na železnicah v obeh pisavah, potem bi bilo v redu, če bi se to dosledno izvedlo. Ni torej prav, da imajo naše postaje na stranskih stelah pogosto samo napise v cirilici in prav tako ne bi bilo prav, če bi jih imele v Srbiji samo v latinici.

Poglavlje zase so pa naši vagoni. Če je prostor in denar za napise v nemščini in italijanščini, bi moral biti prav gotovo tudi za slovenske. To so osnovne pravice potujočega občinstva, če se že zopet ne bi ozirali na pravice, ki gredo slovensčini kot državnemu jeziku po ustavi.

Pri tej priliki je v interesu našega ugleda omeniti še nekaj, dasi je z železnico v zvezi samo, ker se na njej dogaja. Na naših omejenih postajah je navada, da te policijski in carinski organi ogovore v hrvaščini, oz. srbsčini in četudi

so Slovenci. To je povsem razumljivo na izvenslovenskih postajah, ni pa v skladu z našim ugledom, če se to dogaja v Sloveniji. Ne oziraje se na vtis, ki ga dobe naši bratje onstran meje, če pridejo k nam, moramo v našem lastnem interesu gledati na to, da tudi v našem uradništvu in v vsem navedenem utrdimo prepričanje, da nismo neki inferiorneži, cunje, s katerimi lahko vsak dela, kar hoče. Sramoval bi se, če bi kdo postavil Slovence v vrsto »beskičmenjakov«, kot naši bratje dobro označujejo ljudi brez ponosa. To, kar se je meni zgodilo, namreč, da sem bil od obmejnega organa Slovenca ovaden, ker sem se začudil, zakaj kot Slovenec na slovenski postaji ne nagovori potnikov slovensko, se ne bi smelo več zgoditi.

Zakaj pišem to? Iz šovinizma? Se daleč ne! Iz čistega patriotizma in realizma. Prepričan sem namreč, da bi marsikatero trenje izostalo, da mnogokaterega nezadovoljstva ne bi bilo, če bi o vseh teh številnih problemih, ki so nekateri sami po sebi morda povsem neznatni, oni, katerih dolžnost je rešitev teh vprašanj, že davno razmišljali in bi jih hoteli spraviti s sveta. Kakor ne obstoja stajba, ki bi bila iz samih velikih kosov, tako tudi ni države, ki bi imela rešiti samo velike probleme. So tudi majhni med njimi, ki pa po svojih posledicah utegnejo postati usodno važnosti za razvoj države. Ne bi mogel reči, da so vprašanja, ki sem se jih dotaknil, majhne važnosti. Dokaz za to bi bilo že samo črnilo, ki je bilo porabljeno tekom let radi njih. Ko bodo ta vprašanja rešena, bo velikemu delu trenutnih naših potreb zadoščeno.

J. L.

Pouk na trg. nadaljevalni šoli v Ljubljani

Združenje trgovcev v Ljubljani naznanja, da bodo popravni izpiti na Trgovski nad. šoli v ponedeljek, dne 31. avgusta ob 14. uri.

Vpisovanje v I. razred bo v četrtek dne 3. septembra v pisarni Združenja trgovcev (Trgovski dom) od 9. do 11. ure dopoldne in od 14. do 17. ure popoldne. Novinci morajo biti stari 14 let in morajo pri vpisu predložiti zadnje šolsko izpričevalo, zdravniški izvid in učno pogodbo. Istočasno morajo plačati din 500.— šolnine in din 100.— vpisnine.

Za sprejem je treba imeti najmanj dokončano višjo narodno šolo ali pa 3 dovršene srednje ali meščanske šole. Učenci z manjšo predizobrazbo bodo sprejeti le v primeru zadostnega prostora. Novinci, ki so dovršili nižjo srednjo ali meščansko šolo bodo sprejeti v II. razred s pogojem, da naknadno polože dopolnilni izpit iz knjigovodstva in korespondence I. razreda. Tem pogojem morajo zadostiti tudi vsi novinci mestu Ljubljani priključenih občin.

Vpisovanje za II. in III. razred bo v petek, dne 4. septembra istotam in ob istem času. Vsak učenec predloži lansko šolsko izpričevalo in plača obnem din 500.— šolnine. Brez predložitve izpričevala ne more biti nikdo vpisan.

Naknadni završni izpiti bodo v soboto, dne 19. septembra ob 14.

Začetek pouka bo v četrtek, dne 10. septembra ob 14. uri. Natančnejša pojasnila bodo razvidna na oglasni deski pred šolskim vdom (Trgovski dom).

Zunanja trgovina

V šibeniški luki je bilo prejšnji mesec na skladišču šipada natorjeno na ladje skupno 8000 kubnih metrov lesa. Les je bil namenjen za Italijo, severno Afriko in za Ameriko.

Proizvodnja premoga v Italiji je pretekli mesec narasla na 30.000 ton in se bo v prihodnjih mesecih povečala na mesečnih 100.000 ton. Premog pridobivajo na Sardiniji in v Istri.

Pregled izvoznega sadja

Ban dr. Natlačen je odredil, da se postavljeni komisariji za pregled in razredbo izvoznega sadja razrešijo dolžnosti, njih posle pa da prevzamejo okrajni kmetijski referenti, oziroma njih pomočniki. Njim v pomoč se dodeljujejo:

za nakladalne postaje: Poljčane, Pragersko, Slov. Bistrica in Račje-Fram upravitelj Viktor Kogl v Vuhredu,

za nakladalne postaje Slatina Radenci in Gornja Radgona upravnik banovinske trsnice v Kapeli Franc Novak in

za nakladalne postaje Limbuš, Fala in Sv. Lovrenc na Pohorju Ivo Skašek, upravnik banovinske trsnice v Pekrah.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobiti in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, mongu in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Sadje iz okuženih krajev

Uradno so proglašeni kot po uši San Jose okuženi naslednji kraji: V subotičkem okraju: občine Subotica, Sukljat in Palič, v seničanskem: Stara Kanjiža, Horgoš, Martonos in Senta, v kulskem: Kuka Trevka, Stari Vrbas in Novi Vrbas, v novokneževskem: Nov Kneževac in Samat, v starobežejskem: Srbobran, v zagrebškem: Zagreb in Stenjevec, v slavonskobrodskem: Slavonski Brod in v derventskem: Bosanski Brod. Vsak nakup sadja in izvoz iz teh krajev je prepovedan. Da se prepreči prenos bolezni v našo banovino, je odredil ban Dravske banovine:

1. V drugih banovinah s sadjem natovorjeni vagoni ali avtomobili, ki so namenjeni za izvoz, se ne smejo na ozemlju Dravske banovine prekladati ali dokladati s sadjem. Če natovorjen voz ni sposoben za nadaljnji prevoz, se sme sadje preložiti le v navzočnosti komisarija za razredbo sadja.

2. Če se dovažajo sadje do nakladalne postaje z avtomobilom, mora nakupovalec za vsak tak dovoz imeti uradno potrdilo o krajevnem izvoru sadja. To potrdilo mora imeti od občine, kjer je sadje zraslo. Takšna potrdila se zahtevajo tudi za sadje, ki je bilo nakupljeno v Dravski banovini, če se dovažajo do nakladalne postaje z avtomobilom.

3. Nakupovalec, ki ima svoja skladišča ali v najemu sadna skladišča na področju Dravske banovine, mora o vsakem dovozu sadja v ta skladišča z avtomobilom ali

železnico takoj obvestiti komisarija za razredbo sadja za dotični kraj ter mu predložiti uradno potrdilo o krajevnem izvoru sadja v smislu točke 2.

Ljubljana potrebuje novo bolnišnico

Akcija za razširjenje ljubljanske bolnišnice je poslala posebno spomenico na ministrski svet o nujni potrebi, da se zgradi v Ljubljani nova bolnišnica. V spomenici, ki sta jo podpisala tudi Zdravniška zbornica ter Slovensko zdravniško društvo in ki jo toplo podpira tudi vsa slovenska javnost, se pravi med drugim:

>Razmere v ljubljanski javni bolnici so se v zadnjih letih tako poslabšale, da predstavljajo resno socialno nevarnost slavenskemu človeku.

Ljubljanska bolnišnica, zgrajena leta 1895. kot deželna bolnišnica za bivšo Kranjsko, je po svetovni vojni z ustanovitvijo nove države postala osrednja bolnišnica za vse slovensko ozemlje. Temu primerno se je letni dotok bolnikov po vojni naglo dvignil. Tako je danes na posameznih oddelkih letna frekvenca za 50 do 100, na infekcijskem oddelku celo za 200 preokorčila frekvenco, za katero so bili oddelki zgrajeni. Spričo takega porasta letne frekvence je v ljubljanski bolnišnici nemogoče upoštevati najosnovnejše higienske predpise. Tako sta danes v ljubljanski javni bolnišnici kršena člen 19. uredbe o sanitetnotehničnih predpisih, ki določa, da mora odpasti na vsakega bolnika 30 kubnih metrov zraka, in nadalje člen 20. iste uredbe, ki predpisuje, da ne sme v eni sobi ležati več kakor 12 bolnikov. V ljubljanski javni bolnišnici pa je v eni sobi do 60 postelj. Pravilnik o bolnišnicah predpisuje, da mora biti stalno na razpolago nekaj postelj za najnujnejše primere. Kako se je mogoče ravnati v ljubljanski bolnišnici po tem predpisu, ko ležita po dva bolnika na eni postelji? Zaradi prenatrpanosti zavoda je prav tako nemogoče strogo ločiti septične in aseptične bolnike kirurškega oddelka. Posebno težaven je položaj na otološkem in infekcijskem oddelku. Oddelek za tuberkulozo pa nima niti lastne strehe.

Poleg tega, da bolniške sobe niti oddaleč ne zadoščajo več vsakdanjim potrebam, so prav tako tudi vsi ostali prostori tako premajhni in poleg tega modernim medicinskim zahtevam neustrezajoči. Tak

ko primanjkuje modernih operacijskih dvoran, ambulantnih sob, laboratorijev, kopalnic, stranišč in prav tako tudi instrumentarija.

Spomenica zato zahteva, da se v Ljubljani zgradi nova bolnišnica in da se že v letošnji proračun ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje vnese potrebna postavka za prva gradbena dela.

Akcijski odbor je obiskal tudi bana dr. Natlačen ter ga prosil, da podpre njegovo akcijo. G. ban je to tudi obljubil ter dostavil, da je treba smatrati prizidke, ki jih bo zgradila banovina v bolnišnici le kot provizorij.

Boljše razpoloženje na borzah

V preteklem tednu je na velikih mednarodnih borzah prevladovalo večinoma dobro razpoloženje. Londonska borza je imela čvrsto tendenco, ki je nastala tudi zaradi ugodnejšega presojanja zunanje situacije. Tudi Pariz in Bruselj sta bila čvrsta, dočim je v Berlinu bila situacija izpremenljiva, a se je na koncu le zboljšala. Tudi na drugih borzah, razen na njujorški so se tečaji okrepili. Milanska borza pa je bila zaradi poletnih počitnic zaprta. Mednarodni borzni indeks se je okrepil od 56'9 na 57'9 odstotka. Gibanje tečajev kaže naslednja tabela:

Koncem 1927 = 100%	11. 7.	18. 7.	15. 8.
London	78.9	78.9	79.9
Pariz	32.3	30.9	33.8
Berlin	42.4	40.7	40.8
Praga	82.5	80.8	83.6
Milan	104.1	104.2	—
Dunaj	45.8	45.6	46.9
Bruselj	31.4	31.9	33.1
Amsterdam	42.4	42.7	42.7
Stockholm	24.5	24.6	24.4
Curih	40.5	40.4	40.5
New York	103.7	105.3	103.7

Doma in po svetu

Za jugoslovanskega poslanika v Tirani je imenovan generalni konzul v New Yorku Radoje Janković.

Med jugoslovanskimi socialisti sta dve struji, kakor je izjavil Večeslav Vilder. Eno strujo vodi doktor Topalović, drugo pa Vitomir Korač.

Pri nedeljskih občinskih volitvah v Domžalah se je od vpisanih 740 volilcev udeležilo volitev 525. Za listo JRZ je glasovalo 339 volilcev, za listo združene opozicije pa 186 volilcev. Nadalje so bile v nedeljo občinske volitve v Dvoru na Dolenskem, v Zagradcu in v Žužemberku.

Posebno velika je bila udeležba volilcev v Dvoru, kjer je volilo 84% vseh volilcev. Lista JRZ je dobila 146 glasov in 15 odbornikov, lista združene opozicije pa 143 glasov in 3 odbornike. V Žužemberku je volilo 66% volilcev ter je dobila lista JRZ 329 glasov, lista opozicije pa 109 glasov. Tudi v Zagradcu je zmagala lista JRZ.

Za senatorja sta imenovana minister dr. Spaho in odvetnik Djerić v Tuzli.

V Beogradu so začeli zidati poslopje državne tiskarne, ki bo veljalo 50 milijonov din. Upajmo, da se bo našel tudi denar za stokrat bolj potrebno ljubljansko bolnišnico.

Na vzhodnem Češkem so te dni veliki manevri češkoslovaške vojske, pri katerih sodeluje nad 100 tisoč vojakov. Manevri dokazujejo visoko bojno sposobnost češkoslovaške vojske, ki je zlasti v tehničnem pogledu sijajno opremljena.

Ameriški bančni krogi so prepričani, da španski dogodki ne ogrožajo več miru v Evropi. Tako je izjavil bankir Lamon, eden glavnih zaupnikov Morgana.

Nemiri v Palestini ne ponehujajo, ker se Arabci vedno bolj strastno bore proti Židom in v zadnjem času tudi proti Angležem. Kako resen je položaj, se vidi najbolj iz tega, da je padlo samo en dan 40 Arabcev.

Vojaška služba je bila v Nemčiji podaljšana na dve leti. Podaljšanje utemeljujejo Nemci s podaljšanjem obvezne vojaške službe na Ruskem. Rusi zopet z oboroževanjem Nemčije, itd. do poloma.

Knez Starhemberg bo moral odstopiti kot vodja avstrijske Heimwehr. Vodstvo organizacije bo prevzela trojica Steidle, Stürmer in Fey.

Moskovski proces se je v soboto končal ter so bili vsi obsojenci na predlog državnega tožilca obsojeni na smrt z ustreljenjem. Državni tožilec je začel svoj govor z besedami: »Stekle pse je treba postreliti!«

Za njim so govorili vsi obtoženci, ki so se popolnoma strinjali z izjavami državnega tožilca ter prosili sodišče, da jih vse obsoji na smrt in smrtno kazen tudi izvrši, ker da so izdali sovjetske ideale. Sploh so govorili vsi obtoženci tako, da bi mogoč nepoučen poslušalec misliti, da je govoril drž. tožilec. Ta pretirana samoočtožba obtožencev je na vsak način vplivala v svetovni javnosti slabo in tu se je režija procesa ponesrečila.

Pred svojim zaključnim govorom je poskrbel državni tožilec še za novo senzacijo. Izjavil je, da je iz izpovedi obtožencev razvidno, da so krivi še Tomski, Buharin, Radek, Rikov, Patakon, Serebnjakov in Uglijanov. Tudi ti pridejo pred sodišče. To so sami voditelji ruske komunistične stranke in vidi se, da je hotel Stalin z moskovskim procesom obračunati z vse staro boljševiško gardo, ki se noče sprijazniti z njegovimi idejami. Uresničila se je tako stara resnica iz francoske revolucije, da revolucija požira svoje lastne otroke. Takoj po razsodbi v moskovskem procesu se je Tomski, bivši predsednik komunističnih delavskih organizacij, usmrtil. Tudi on je bil obtožen od državnega tožilca kot eden zarotnikov proti Stalinu.

Prvi štirje tedni državljanske vojne veljajo špansko ljudstvo naj-

manj dve milijardi pezet, pri čemer so vštete tudi vse velike izgube, nastale zbog požarov cerkva, javnih in zasebnih poslopij ter dragocenih umetnin.

Mehiška vlada je sklenila, da bo aktivno podpirala madridsko vlado in ji je zato poslala večje pošiljke orožja.

Radijska postaja v Sevilji, ki je v rokah upornikov, javlja, da je argentinska vlada že priznala uporniško vlado v Burgosu. Ista postaja javlja, da je braziljska vlada odpoklicala svojega poslanca v Madridu.

V vseh nemških pristaniščih se opaža nenavadna živahnost. Na bojne ladje nakladajo municijo in ladje so pod polno paro, da morejo vsak hip odpluti v španske vode.

Uporniška letala so nenadoma izvedla bombni napad na Madrid ter zlasti bombardirala letališče. V mestu je nastala panika. Vladna letala se niso dvignila v obrambo mesta.

Incident zaradi obstreljevanja nemškega parnika »Kamerun«

bo mirno poravnal, v mnogem po zaslugi angleškega posredovanja. Ker so španske vladne ladje na odprtem morju ustavile angleško ladjo, ki je vozila bencin in jo hotele prisiliti, da izkrcia bencin v Malagi, je bilo takoj odposlanih iz Gibraltarja več angleških bojnih ladij pa pomoč angleški ladji. Bojnimi ladjam pa ni bilo treba intervenirati, ker so španske ladje že preje izpustile angleško ladjo. S tem je bil tudi ves incident poravnal. Angleških ladij pa španske bojne ladje ne bodo več ustavljale.

Velika moda je postala na Angleškem balinanje. Tudi ena posledic bivanja angleškega kralja v Dalmaciji.

»Queen Mary«, največja ladja na svetu, je na svoji tretji vožnji čez Atlantski ocean priborila modri trak. Atlantski ocean je prevozila v 4 dneh, 4 urah in 12 minutah.

Radio Ljubljana

Sreda, dne 26. avgusta. 12.00: Klavirski koncert lahke glasbe (plošče) — 12.45: Poročila, vremenska napoved — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nac. ura: Bosanska muslimanka (Hamza Humo, knjž.) — 19.50: Mladinska ura: Jadrarno letalstvo; (prof. Andree) — 20.10: Tujski promet na Jadranu v zvezi s Slovenijo (dr. Marn) — 20.30: Pevski jazz kvartet iz Trbovelj — 21.10: Koncert radijskega orkestra — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.20: Koncert radijskega orkestra.

Četrtek, dne 27. avgusta. 12.00: Citraški koncert (plošče) — 12.45: Poročila, vremenska napoved — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Vreme, borzni tečaji — 19.00: Čas, poročila — 19.30: Nac. ura: Nacionalna nota v jugoslovanski umetniški fotografiji (Karlo Kocjančič) — 19.50: Reprod. koncert na harmoniki (plošče) — 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Kolarič) — 20.30: Prenos iz Beograda: Sinfonični koncert ork. kraljeve garde — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.20: Radijski jazz.

Volna, svila, bombaž, nogavice, pletenine itd. itd. stalno v bogati izbiri in po najnižjih cenah v trgovini **Karl Prelog, Ljubljana** ● Židovska ulica 4 ● Stari trg 12

V svojem in v imenu tvrdke ANT. KRISPER COLONIALE javljam žalostno vest, da je v nedeljo, dne 23. t. m., ob 6. uri zjutraj nenadoma preminul naš trgovski zastopnik, gospod

Ferdo Babič

Blagopokojnega smo spremili na zadnjo pot, danes, dne 25. t. m., ob 3. uri popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Ohranimo mu blag spomin.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1936.

VERLIČ JOSIP
lastnik tvrdke
ANT. KRISPER COLONIALE

JESENSKI LIPSKI VELESEJEM 1936

od 30. avgusta do 3. septembra

60% popusta na nemških državnih železnicah; po železnicah drugih držav znatne olajšave

Vse informacije daje častni zastopnik lipškega velesejma:

Ing. G. TÖNNIES, Ljubljana

Tyrševa (Dunajska) c. 33
Telefon 27-62

in Zvanični biro Lajpčičkog Sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33

VELETRGOVINA A. ŠARABON V LJUBLJANI

prilporoča špecijsko blago, več vrst žganja, moko ter deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudniško vodo

Lastna pražarna za kavo in mlini za dišave z električnim obratom

Telefon št. 2666 Ceniki na razpolago!